

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO

XIV
~~XV~~

B

VAKAUSLAITOS

38

VAKAUSTOIMISTON KERTOMUS

VUODELTA 1928

HELSINKI 1929

FI 22

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO

XV

B

VAKAUSLAITOS

37

VAKAUSTOIMISTON KERTOMUS

VUODELTA 1928

HELSINKI 1929
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

18563

Vakaustoimiston kertomus vakauslaitoksen toiminnasta vuonna 1928.

I. Vakauspiirit.

Maan jako vakauspiireihin on pysynyt ennallaan ollen vakauspiirien lukumäärä edelleenkin 38. Kaupunkipiirien lukumäärä 30 on niinkään pysynyt muuttumattomana.

II. Vakauslaitoksen virkailijat ja palvelijat.

Vakaustoimisto.

Vakaustoimiston johtajan viran oltua avoinna elokuun lopusta 1927 alkaen se oli vuoden alussa uudelleen haettavana. Toukokuun 24 päivänä Valtioneuvosto sitten nimitti Vakaustoimiston johtajaksi filosofianlisensiaatti Kalle Huhtalan, joka kesäkuun 1 päivästä ryhtyi sanotun viran hoitoon. Vuoden alusta siihen asti johtajan tehtäviä hoiti tarkastaja E. Levanto. Tarkastajan virkaa sillä aikaa hoiti filosofianmaisteri V. V. Borg.

Vuoden alusta perustettiin Vakaustoimiston asistentin toimi, jota kesäkuun 1 päivään asti hoiti teknikko Hemmo Paasio. Siitä alkaen sanottua tointa on hoitanut filosofianmaisteri V. V. Borg. Vakaustoimiston toimistoapulaisena on ollut edelleenkin neiti Sylvia Vallinen ja vahtimestarina herra Kosti Nero.

Vakaaajakunnassa tapahtuneet muutokset.

Avoimiksi jouduttua Vakaustoimisto on täyttänyt vakaaajan toimet 14:ssä ja 22:ssa vakauspiirissä määräten edelliseen nuorem-

man maanmittausinsinöörin Kaarlo Ernst Korkeavuoren ja jälkimmäiseen nuoremman maanmittausinsinöörin Johannes Laitisen.

Vaasan kaupungin vakaaajaksi sanotun kaupungin maistraatti on ottanut maanmittausinsinööri Herman Uddströmin.

Virkavapautta on nauttinut Porin kaupungin vakaaaja A. G. Ekelund heinäkuun ajan, jolloin tointa on hoitanut sijaisena kamarineuvos U. Tallqvist.

Täyttämättä on edelleenkin ollut Kajaanin kaupungin (64 piiri) vakaaajan toimi. Vakausta tässä piirissä on toimittanut 34 vakauspiirin vakaaaja.

Astian kruunaajat.

Pyynnöstä on myönnetty ero astiankruunaaja (22; 6) Hj. Aug. Lönnqvistille.

Seuraavat henkilöt on Vakaustoimisto nimittänyt astiankruunaajiksi, 6. piiriin talollisen pojan Oskar Janssonin Kökärin kuntaan järjestysnumerolla 30; 6 ja Johan August Engströmin Saltvikin kuntaan järjestysnumerolla 33; 6.

Vuoden päättyessä oli astiankruunaajien lukumäärä 116 (edellisen vuoden päättyessä 115).

III. Vakaustoimiston toiminta.

Kokoukset.

Vakaustoimisto on vuoden kuluessa pitänyt kaikkiaan 24 kokousta, joissa pidetyt pöytäkirjat käsittävät yhteensä 164 pykälää. Pääjohtaja K. Haatajan ollessa estettynä kokouksiin saapumasta on kamarineuvos W.

Nohrström toiminut puheenjohtajana 5 kokouksessa. Vakaustoimiston kutsumina asiantuntijoina ovat professorit G. Meländer ja Hj. V. Brotherus olleet läsnä 3:ssa kokouksessa.

Kiertokirjeet.

Vuoden 1927 kuluessa hyväksytyistä mittaamisvälineistä antoi Vakaustoimisto kiertokirjeen n:o 12. Lausunnon niiden huomautusten johdosta, jotka valtion tilintarkastajat tekivät kertomuksessaan vuodelta 1926 meijerivaakojen vakaamista koskevassa asiassa julkaisi Vakaustoimisto kiertokirjeellä n:o 13.

Tehdyt alistukset ja alotteet.

Sen johdosta, että paperitehtaat, myydessään valmisteitaan maihin, joissa käytetään englannin mittoja, joutuvat tekemään sopimuksia näitten mittayksiköitten mukaan ja kun taulukoitten käyttö yksiköistä toisiin siirryttäessä on hankalaa, teki Vakaustoimisto maatalousministeriölle alistuksen englannin nalu-asteikolla varustettujen vaakojen laillistamiseksi paperituotteita ulkomaille myydessä. Maaliskuun 16 päivänä Valtioneuvosto antoi Vakaustoimiston ehdotuksen mukaisen asetuksen.

Sen johdosta, että meillä useat suuret meijerit myyvät osan ostamastaan maidosta suoraan kuluttajille ja kun myynti tapahtuu litrakaupalla, jolloin hinnoittelusyistä on käytännöllistä ottaa maito myös vastaan litroissa, Vakaustoimisto teki maatalousministeriölle alistuksen litra-asteikolla varustettujen kokomaidon vastaanottovaakojen laillistamiseksi. Maaliskuun 16 päivänä Valtioneuvosto sitten antoi Vakaustoimiston ehdotuksen mukaisen asetuksen.

Erikoislaatuisten punnitsemisvälineiden käytännön lisääntymisen vuoksi Vakaustoimisto teki maatalousministeriölle esityksen mittaamisesta ja punnitsemisesta 29 päivänä huhtikuuta 1922 annetun asetuksen 5 §:n muuttamisesta siten, että teollisuuslaitoksissa samoin kuin muitakin teolliseen toimintaan

verrattavia erikoistarkoituksia varten saataisiin käyttää myöskin muunlaisia punnitsemisvälineitä kuin saman pykälän ensimmäisessä momentissa mainittuja, jos Vakaustoimisto on kunkin välineen erikseen tutkinut ja nimitettyyn tarkoitukseen käytettäväksi hyväksynyt. Valtioneuvosto antoi sitten 1 päivä joulukuuta tehdyn ehdotuksen mukaisen asetuksen.

Kirjeenvaihto.

Vakaustoimistossa on vuoden kuluessa valmistettu ja lähetetty valtioneuvostolle ja eri ministeriöille 44 (28)¹⁾ kirjelmää ja toimituskirjaa sekä maamme muille virastoille ja laitoksille 64 (64). Vakaustalaitoksen virkamiehille on lähetetty 289 (654) kirjettä ja toimituskirjaa. Kun lisäksi otetaan huomioon ulkomaisille vakaustalaitoksille sekä yksityisille henkilöille ja laitoksille lähetetyt 103 (183) kirjettä ja toimituskirjaa, on lähetettyjen kirjeiden ja toimituskirjojen lukumäärä 500 (929).

Vakaustoimistoon on vuoden kuluessa saapunut yhteensä 387 (464) kirjettä, ammusta ja lähetystä. Näistä on valtioneuvostolta ja eri ministeriöiltä saapunut 29 (35), muista virastoista 30 (25), vakaajilta ja astiankruunaajilta 195 (177) sekä ulkomaisilta laitoksilta, toimimimiltä ja yksityisiltä henkilöiltä 133 (230).

Uudet vakaustalaitokset.

Toimimimeltä Sartorius-Werke Göttingenistä tilattiin 2 kg:n kantovoimainen täsmävaaka harjoitteluvälineeksi vakaajatutkinnon suorittajille ja samalta toimimimeltä Vakaustoimiston laboratorioon hankittiin ominaispainojen määrittämiseksi Mohrin vaaka. Harjoitteluvälineeksi ostettiin planimetri.

Hyväksytyt punnitsemis- ja mittaamisvälineet.

Vakaustoimistolle tehdyistä hakemuksista on Vakaustoimistossa tarkastettu ja hyväk-

1) Sulkumerkkien välissä olevat luvut tarkoittavat vastaavia lukuja v. 1927.

sytty vuoden kuluessa 12 uutta vaakatyyppejä ja 5 nestemittarityyppiä. Hyväksytyistä vaa'oista on yksi viuhkaheilurivaaka, 2 yhdistettyä tasavarsi- ja heilurivaakaa, yksi yksinkertainen heilurivaaka, 5 maitoheilurivaakaa, 2 kaksoisheilurivaakaa ja yksi vaihdettavilla vastapainoilla varustettu heilurivaaka.

Hyväksytyistä nestemittareista on 2 täysin automaattista ja 3 puoliautomaattista bensinimittaria. Tyyppitarkastuksissa on hyljätty 3 heilurivaakaa.

Koetteeksi on hyväksytty yksi 40,000 kg:n vaunuvaaka ja yksi pituusmittauslaite.

Vakaajatutkinto.

Vuoden aikana ovat seuraavat henkilöt suorittaneet vakaajatutkinnon: tekniikan ylioppilaat E. P. Skand, A. E. Kontio, A. Suokkonen, B. Fagerlund, Y. Arffman, T. Anttila, N. J. Huttunen, A. Hyhkö, O. Avela, T. Polvinen, E. Kilkki, H. Loimio, M. D. Cajander, A. Seppälä, V. I. Åberg A. Luotonen, E. Boman, vanhempi maanmittausharjoittelija U. N. Kotiranta ja tekniikko H. Paasio.

Vakaustyöt.

Vakaustoimistossa on vuoden aikana vaatu 778 areometriä, 5 alkoholimetriä, 133 lämpömittaria, 6 mittanauhaa, 1 mikrometri, 21 mittasylinteriä, 103 punnusta, 1 nestemittari ja 7 automaattista pituusmittausvälinettä, 1 pyknometri.

Suoritettuja tutkimuksia.

Edellä mainittujen vakaustöiden lisäksi on Vakaustoimistossa tutkittu yleisessä kaupassa olevien kuumelämpömittarien kelpaavuutta. Sitä varten Vakaustoimistoon on hankittu lainaamalla myyjiltä eri tehtaiden valmistamia kuumelämpömittareita muutamia tusinoita kutakin lajia, jotka sitten on huolellisesti tarkistettu. Sitä paitsi on tut-

kittu muutamien teknillisiin tarkoituksiin käytettyjen lasilaatujen lämpölaajenemiskertoimet.

Tarkastusmatkat.

Vuoden kuluessa suoritetuilla tarkastusmatkoilla ja osittain Vakaustoimistossa vaatiin vakaajille yhteensä 4 mittatankoa, 432 mitta-astiaa, 607 punnusta ja 133 vaakaa. Näistä välineistä valmistettiin ja lähetettiin vakaajille 138 vakaustodistusta.

Vakaustoimiston tulot.

Vuoden kuluessa on Vakaustoimistossa ollut tuloja yhteensä 42,985 markkaa 15 penniä. Nämä tulot ovat jakautuneet siten, että toimituskirjain lunastuksista on kertynyt 1,080 markkaa, vakausmaksuista 16,883 markkaa 15 penniä, tarkastusmaksuista 24,000 markkaa sekä kiertokirjeiden myynnistä 1,022 markkaa. (V. 1927 tekivät tulot yhteensä 56,896 markkaa 20 penniä).

IV. Vakaajien ja astiankruunaajien toiminta.

Eri vakauspiireissä vuoden kuluessa vaattujen mittaamis- ja punnitsemisvälineiden lukumäärät ovat läänittäin lueteltuina mukaan liitetyissä taulukoissa.

Astiankruunaajain toiminnasta on saapunut tietoja seuraavista vakauspiireistä, nimittäin Turun ja Porin läänissä 7 astiankruunaajalta 5:ssä vakauspiirissä, 4 astiankruunaajalta 7:ssä vakauspiirissä ja yhdeltä astiankruunaajalta 9:ssä vakauspiirissä ja 10 astiankruunaajalta Ahvenanmaan piirissä n:o 6, Hämeen läänissä yhdeltä astiankruunaajalta 10:ssä vakauspiirissä, Vaasan läänissä 2 astiankruunaajalta 26 vakauspiirissä, 2 astiankruunaajalta 28:ssä vakauspiirissä, 15 astiankruunaajalta 29:ssä vakauspiirissä ja 6 astiankruunaajalta piirissä 31 sekä Oulun läänissä 2 astiankruunaajalta 34

vakauspiirissä. Säilytys- ja kuljetusastian
merkitsemistä on siis suorittanut 50 astian-
kruunaajaa 11 piirissä (edellisenä vuonna
48 astiankruunaajaa 10 piirissä).

Vakaajat ja astiankruunaajat ovat vaan-
neet tai merkinneet seuraavat määrät eri-
laisia mittaamis- ja punnitsemisvälineitä
sekä säilytys- ja kuljetusastioita:

	V. 1927	V. 1928
Pituus- ja halkomittoja ...	2,368	1,887
Puisia mitta-astioita	5,145	4,256
Mitta-astioita metallista tai lasista	28,043	40,722
Säilytys- ja kuljetusastioita	81,317	82,866
Punnuksia	101,582	106,474
Puntareita	7,663	2,908
Vaakoja	11,163	13,793
Asteikolla varustettuja ja automaattisesti täyttyviä	834	2,212

Helsingissä, Vakaustoimistossa 30 p:nä elokuuta 1929.

Kyösti Haataja.

Kalle Huhtala.

Taulut v. 1928 vaatuista mittaamis- ja punnitsemisvälineistä.

Pituus- ja halkomittoja sekä mitta-astioita.

	Pituusmittoja.	Halkomittoja	Puusta valmistettuja						Metallista tai lasista valmistettuja											
			1 hl—50 hl		10 l—50 l		5 dl—5 l		50 l—50 hl		5 l—20 l		1 l—2 l		5 cl—5 dl		Asteikoilla varustettuja ja automaattis. täyttyviä		Säilytys- ja kuljetusastioita	
Vakaustoimisto	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uudenmaan lääni	177	24	1	108	171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin lääni	494	63	26	176	875	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ahvenanmaan maak.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hämeen lääni	78	3	21	323	1 391	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vipurin »	72	2	—	84	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin »	32	—	—	6	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion »	41	2	2	33	328	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaasan »	85	20	8	62	359	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulun »	844	—	15	61	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valtion rautatiet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koko maassa	1 773	114	73	863	3 330	12	991	31 449	8 270	2 212	82 866	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niistä:																				
Kaupunkivakaajat	1 316	114	50	644	2 620	12	361	10 593	3 568	1 801	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maaseutuvakaajat	447	—	23	209	710	—	557	20 736	4 463	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Astiankruunajat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Punnuksia ja vaakoja.

	Punnuksia			Vaakoja				
	1-500 mg	1-500 g	1-50 kg	Tasavartisia	Kymmen-nys sadan-nes ja juok-supaino	Helhuri	Puntareita	Muita vaakoja
Vakaustoimisto	228	204	278	7	—	—	—	—
Uudenmaan lääni	470	10 845	2 525	1 358	532	350	1 042	650
Turun ja Porin lääni	301	11 193	6 066	938	471	62	1 067	44
Ahvenanmaan maak.	—	—	—	—	—	1	—	—
Hämeen lääni	208	11 727	24 074	2 446	3 172	75	83	1
Viiipurin »	5	3 169	2 195	758	266	34	303	1
Mikkelin »	12	830	694	107	66	6	52	1
Kuopion »	41	1 381	886	351	101	3	65	13
Vaasan »	40	1 128	2 875	10	272	15	245	45
Oulun »	104	22 872	2 123	517	205	15	51	4
Valtion rautatiet	—	—	—	53	683	57	—	103
Koko maassa	1 409	63 349	41 716	6 545	5 768	618	2 908	862
Niistä:								
Kaupunkivakaajat	1 039	54 628	25 537	5 879	4 586	505	2 206	123
Maaseutivakaajat	142	8 517	15 901	659	1 182	113	702	739

Helsingissä, Vakaustoimistossa 30 p:nä elok. 1929.

Sylvia Wallinen.